

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

2

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 2. – 716 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Кирилюк Алла Володимирівна ВИКОРИСТАННЯ ШІ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ	220
Мазуренко Світлана Вікторівна ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ПРОТИДІЇ ЗЛОВЖИВАННЯ ПАТЕНТНИМИ ПРАВАМИ	224
Мартинюк Іван Вікторович ЗАХИСТ ПАТЕНТНИХ ПРАВ У МЕТАВСЕСВІТІ.....	227
Бакутін Артем Олегович ДО ПИТАННЯ ЗДАТНОСТІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ СТВОРЮВАТИ ХОРЕОГРАФІЧНІ ТВОРИ.....	230
Бугаєць Альона Сергіївна РОЗВИТОК ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В НОВИХ РЕАЛІЯХ.....	233
Гриценюк Владислав Олександрович ЗАХИСТ ПРАВ НА МУЛЬТИМЕДІЙНІ ТВОРИ.....	235
Здирко Єлизавета Михайлівна ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ РЕЗУЛЬТАТІВ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СИСТЕМІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ УКРАЇНИ	237
Ларіонов Владислав Сергійович ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ УМОВНОГО ДОСТУПУ ДО МЕДІА-СЕРВІСІВ: ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ В УКРАЇНСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО	241

СЕКЦІЯ 15. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ

Подцерковний Олег Петрович ЩОДО ПРОБЛЕМ РІЗКОГО ПОГІРШЕННЯ СТАНУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ.....	245
Будурова Ганна Миколаївна ЗМІНА ПРАВОВИХ ТИТУЛІВ МАЙНА ДЕРЖАВНИХ І КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ПРАВОВІ НАСЛІДКИ ОНОВЛЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....	248
Гофман Олександр Рудольфович, Петров Володимир Володимирович ПІДТРИМКА ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ АСПЕКТИ.....	251
Добровольська Володимира Володимирівна ЩОДО ЛІЦЕНЗУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	254
Згама Антоніна Олександрівна ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У СУДОЧИНСТВІ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	257
Квасніцька Ольга Олексіївна ДО ПИТАННЯ ПРАВОВОГО ПОЛОЖЕННЯ ОПЕРАТОРІВ ДОСТУПНОГО ЖИТЛА У СВІТЛІ ЗАКОНОПРОЄКТУ «ПРО ОСНОВНІ ЗАСАДИ ЖИТЛОВОЇ ПОЛІТИКИ» ТА ЗАКОНОДАВСТВА ПРО НЕСПРОМОЖНІСТЬ.....	261
Попелюк Вадим Павлович ЩОДО СТВОРЕННЯ ДЕРЖАВОЮ МЕХАНІЗМІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ЖИТЛО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	264
Войнарівський Микола Миколайович ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ГОСПОДАРСЬКИХ САНКЦІЙ У ПЕРЕВЕЗЕННЯХ.....	267
Райчева Світлана Іванівна ВІДОКРЕМЛЕНЕ ПРОВАДЖЕННЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ІНСТРУМЕНТ КОНЦЕНТРАЦІЇ МАЙНОВИХ СПОРІВ У ПРОЦЕДУРАХ БАНКРУТСТВА	271
Артюмов Дмитро Володимирович ЩОДО ПОНЯТТЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ	273
Бабалунга Олесь Михайлович НЕДІЙСНІСТЬ АРБИТРАЖНОГО ЗАСТЕРЕЖЕННЯ В КОНТРАКТІ.....	276

випорушення та визначити особу, що вчинила порушення прав. Врегулювання визначених питань, на нашу думку, потребує комплексного підходу, який включає як вдосконалення чинного законодавства, так і впровадження технологічних рішень для захисту патентних прав на цифрові об'єкти.

Список використаних джерел:

1. Weinberger M. What is metaverse? – a definition based on qualitative meta-synthesis. *Future Internet*. 2022. No. 14(11). URL: <https://www.mdpi.com/1999-5903/14/11/310>
2. Віртуальна та додана реальність. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/uploads/0/535-vrandar.pdf>
3. Костенко О. В., Радутний О. Е Блокчейн і метавсесвіт: правові аспекти. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 9. С.499-506. URL: http://lsei.org.ua/9_2022/123.pdf
4. Metaverse create: designing interconnected virtual realities. URL: <https://mainleaf.com/metaverse-create-designing-interconnected-virtual-realities/>
5. Patenting innovations in the metaverse. URL: <https://minesoft.com/patenting-innovations-in-the-metaverse/>
6. Беляєва К. «Патентний тролінг». Як захистити інтелектуальну власність? URL: <https://yur-gazeta.com/golovna/patentniy-troling-yak-zahistiti-intelektualnu-vlasnist.html>

Ключові слова: метавсесвіт, патентне право, цифрові технології, штучний інтелект.

Keywords: metaverse, patent law, digital technologies, artificial intelligence.

Бакутін Артем Олегович

Національний університет «Одеська юридична академія»,

аспірант кафедри права інтелектуальної власності та патентної юстиції

ДО ПИТАННЯ ЗДАТНОСТІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ СТВОРЮВАТИ ХОРЕОГРАФІЧНІ ТВОРИ

Штучний інтелект (далі – ШІ) був задуманий як інструмент для автоматизації рутинних завдань, які раніше виконувала людина. ШІ постійно вдосконалюється та нині здатен виконувати завдання, які виходять з людського контексту. Так, позбавлений людських когнітивних навичок та свідомості, ШІ вже генерує так звані «твори мистецтва». У цьому контексті закономірно постає питання про наслідки створення [хореографічних] творів штучним інтелектом для існуючої системи захисту права інтелектуальної власності.

Традиційно, авторське право охороняє оригінальні твори, створені людиною в результаті її творчої (та за позицією автора – інтелектуальної) діяльності.

Ключовими елементами для виникнення авторського права є: (1) авторство; (2) новизна та оригінальність; (3) об'єктивна форма вираження.

То ж, хто є автором хореографічного твору, згенерованого ШІ? По-перше, більшість юрисдикцій не надали штучному інтелекту правового визначення, і відповідно, не дозволяють йому бути суб'єктом авторського права. По-друге, важливо пам'ятати, як функціонують нейромережі. Основою для їх навчання слугують величезні масиви даних, згенерованих людською діяльністю раніше. Усе, що генерує штучний інтелект: тексти, зображення, аудіо- та відеозаписи, програмні коди тощо – по суті є оцифрованою квінтесенцією людської діяльності з одного великого сховища.

В контексті хореографії, ШІ навчається за допомогою двох технологій: *motion capture* (захоплення руху) та *movement synthesis* (синтез руху). *Motion capture* використовується для запису та аналізу рухів реальних танцівників, що дозволяє отримувати дані для самонавчання, а *movement synthesis* своєю чергою включає використання автокодувальників та нейромереж для створення нових рухів на основі попередньо заданих програмі даних [1].

Тоді, чи можна вважати твір, згенерований ШІ, оригінальним? Оригінальність у контексті авторського права передбачає, що [хореографічний] твір є результатом самостійної творчої та інтелектуальної діяльності автора. Будь-який ШІ не будує твір з нуля, як це робить людина. ШІ не переживає естетичних почуттів та власного світогляду, не має унікального досвіду, які б могли б відобразитися у його творі.

Законодавець визначає твір як «оригінальне інтелектуальне творіння автора (співавторів) у сфері науки, літератури, мистецтва тощо, виражене в об'єктивній формі» [2]. І якщо [хореографічний] твір є продуктом мистецтва, то на думку філософів, мистецтво – це вибіркове відтворення реальності відповідно до метафізичних ціннісних суджень митця [3]. ШІ використовує за основу задані йому параметри, дані та алгоритми. Наприклад, генеративна модель «Editable Dance GEneration» (далі – EDGE), розроблена дослідниками Стенфордського університету, здатна створювати анімацію танцю з можливістю редагування згенерованих рухів [4]. EDGE використовує трансформерну дифузійну модель у поєднанні з Jukebox (нейромережею, яка генерує музику), що дозволяє створювати рухи, подібні до створених людиною [5].

Не менш важливим є питання: яким чином варто виражати та фіксувати хореографічний твір. Існуючі форми фіксації хореографічних творів (текстовий опис, замальовки, відеозапис) використовувалися до епохи ШІ, що вже не відповідають вимогам сучасності. Хоча «твір», згенерований ШІ, є автоматично оцифрованим у 3D-модель, який дозволяє виконавцю зчитати та виконати його, важливо визначити, чи можна вважати цей результат твором. Адже сама по собі технічна можливість відтворення рухів нейромережею не є достатньою умовою для визнання їх як хореографічного твору і об'єкта інтелектуальної власності.

Хоча, ШІ може створювати візуально нові комбінації рухів, їх оригінальність у сенсі авторського права є під питанням. Існуючі правові норми, розроблені в епоху, коли творчість була виключно прерогативою людини, потребують переосмислення та можливої адаптації для врахування потенціалу ШІ. Основна властивість автора як творця – когнітивні навички, помножені на здатність осмислювати реальність та відображати її через призму власного бачення у творчості. Так, ШІ радше виступає комбінувальним елементом, ніж автором.

В цьому контексті для науковців варто замислитися над питанням: чи варто розробити окрему категорію прав для творів, згенерованих з ШІ. Ця категорія може охоплювати інший обсяг майнових та немайнових прав, ліцензування та спеціального строку дії авторського права порівняно з традиційним авторським правом. Це дозволить збалансувати інтереси творців ШІ-інструментів та авторів (хореографів) та не ввести в оману користувачів.

Для визнання результату, згенерованого ШІ твором, який претендуватиме на правову охорону, необхідно доводити наявність людського елементу та оригінального творчого внеску на ще етапі задуму. Без цього, результат, згенерований ШІ може розглядатися лише як набір рухів, а не як самостійний об'єкт авторського права.

Список використаних джерел:

1. Nogueira M. R., Menezes P., Maças de Carvalho J. Exploring the impact of machine learning on dance performance: a systematic review. *International Journal of Performance Arts and Digital Media*. 2024. Vol. 20(1). P. 60–109. URL: <https://doi.org/10.1080/14794713.2024.2338927>
2. Про авторське право і суміжні права : від 01.12.2022 № 2811-IX. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text> (дата звернення: 21.04.2025).
3. Rand A. The Romantic Manifesto. Mass Market Paperback, 1969. 160 p. URL: <http://aynrandlexicon.com/lexicon/dance.html>.
4. EDGE: Editable Dance Generation from Music. *EDGE: Editable Dance Generation from Music*. URL: <https://edge-dance.github.io/> (дата звернення: 21.04.2025).
5. AI-powered EDGE Dance Animator Applies Generative AI to Choreography. *Stanford HAI*. URL: <https://hai.stanford.edu/news/ai-powered-edge-dance-animator-applies-generative-ai-choreography>(дата звернення: 21.04.2025).

Ключові слова: хореографічні твори, авторське право, нейромережі, штучний інтелект (ШІ), правове регулювання.

Keywords: choreographic works, copyright, neural networks, artificial intelligence (AI), legal regulation.